

prirezujejo, v pritlikoveih pa tudi v špalirih. On jih tudi podučuje, kako se vrt obdeluje, sočivje sadi in izreja itd. Vsako leto napravijo učenci pod vodstvom učiteljev izlet v razne kraje naše domovine, da se učijo spoznavati in ocenjevati razne lege in gospodarstva. Naposled je še meseca februarja javna skušnja in ob konci dobi vsak o dovršenem bivanji na sadje- in vinorejski šoli svoje spričevalo. Prihodnjč bodemo na tem mestu razlagali še o številnih učilih ali učnih pripomočkih vinorejske šole.

Poročilo o petem konjerejskem okrogu štajerskem.

V Gradci je sedež štajerskemu konjerejskemu društvu. To je celo deželo razdelilo v 5 konjerejskih okrogov. Petemu pripadajo kraji ob Savinji in gornjej Dravi. Tukaj redijo težke vprežne konje valonskega in burgundskega plemena. Moramo priznati, da počlahtnovanje konj močno in veselo napreduje. Kmetje so se začeli vedno bolj zanimati za žrebčarske štacije, kder se nahajajo žrebci omenjenih plemen. V Kaplo so l. 1877 prignali 124 kobil, letos 221, v Čreto l. 1877 pa 127 in letos 129, v Žavec prej 118 letos 207, v št. Jurij prej 78, letos 181, v Konjice prej 60, letos 80, v Jurklošter prej 57, letos 133. Le v Velenji ni šlo naprej. Tukaj je prej 65, letos samo 54 kobil ubrejenih. Vendar vkup je 1005 kobil bilo ubrejenih proti prejšnjim 629. Neugodnemu uspehu v Velenji kriv je žrebec norfolškega plemena „Shabakak“, ki je samo 18 kobil ubrejil. Treba bo tje postaviti bolj težkega žrebca.

V naslednjem se ocenjavajo posamezni žrebci ali pastubi ovega konjerejskega okroga. Številke v obročkih kažejo, koliko je letos vsak kobil ubrejiti imel. Žrebec Aubry šte. 99, burgundec, je izvrsten, zaploja več žrebčev nego žrebic, je pa uže 18 let star ter ne bode dolgo več poraben (61). Aubry II. šte. 75, burgundec, čislan, rodoviten (48). Aubry III. šte. 89, štajerskega deželskega plemena, jako rodoviten, zaploja lepa žrebeta in ga jako čislajo (80), Daksl, noriško-burgundskega plemena, jako čislan, zaploja lepa žrebeta (65), Goznik, štajerskega deželskega plemena, zaploja jako lepa žrebeta. Iz Velenja ga bo vendar treba prestaviti, ker ga ondi premalo obrajtajo (30). Drieth, štajerskega deželskega plemena, izvrsten žrebec, jako čislan in plodoviten; svetujejo prestaviti ga iz Gornjega grada v Čreto (80). Rebler, štajerskega deželskega plemena, dober (56), Vampus, štajerskega deželskega plemena, dober pa uže prestar (65), Othello, štajerskega deželskega plemena, dober, čislan (36), Hieron, čislan, bi v Konjicah naj ostal še dalje časa (44), Priede of England, nič obrajtan, malo rodoviten (25), Umsonst, štajerskega deželskega plemena, lep žrebec, jako čislan; škoda velika, da je njegov zarod pogosto kilav (70). Baptiste, valonskega plemena, zaploja jako lepa žrebeta, jako čislan in rodoviten, zaploja večidel žrebčke (53), Del-

orges, valonec, jako čislan, pa je bilo treba prestaviti ga, ker je pretežek.

Za leto 1881 bilo bi nasvetovati ove žrebce tako ponastaviti, da bi v Kaple prišli žrebci: Bajerd (nov valonec) Aubry šte. 99 in Goznik, v Čreto: Baptiste, Jan. (nov. valonec) in Drieth, v Žavec: Pary (nov valonec), Aubry šte. 126 od sv. Jurija, in Aubry št. 89 v št. Jurij: Umsonst, Daksel in Rebler, v Rečico-Mozirje (da se ta žrebčarska štacija ustanovi, vložila je se prošnja pri c. k. ministerstvu za poljedelstvo): Rhoduš in Nivelles v Jurklošter: Aubry šte. 75, Bonifacius v Konjice: Othello, Hieron, in v Velenje: Taurus in še eden ardenskega plemena, katerega je pa treba še kupiti. Sploh pa je treba za ta konjerejski okrog 3 novih žrebcev ardenskega plemena. Zarod valonca Baptiste je lep, vendar bi za gorate kraje bolj sodil žrebec ardenskega plemena. Pristovo in Brežice s tamošnjimi žrebčarskimi štacijami bo pa treba kmalu pridjati petemu konjerejskemu okrogu. Za one štacije, ki so na Kranjskem in Koroškem blizu naše meje, skušajo sedaj našim sorodnih in sovrstnih žrebcev spraviti, da bi se vsa pokrajina zaprla nesposobnim in našemu plemenu neprimernim žrebcom, ki bi le kri pačili. Za premiranje konj sodi najboljše Žavski trg. V tem konjerejskem okrogu preveč hitro razprodavajo žrebeta. Da bi se temu v okom prišlo, kazalo bi planiuo v najem vzeti, da bi tje žrebeta gonili proti malemu plačilu. Se vé planina bi ne smela biti predaleč na strani. Veliko koristilo bi tudi, če bi v Žavci napravili dirke s premijami, kakor teh imajo v Ljutomeru v navadi!

Sejmi na Štajerskem 4. decembra sv. Barbara v Haložah, Šmarije, Zeleni travnik. 6. dec. Sevnica, Cmurek, Vozenica, sv. Miklauž na Polji, Lučane, Doberna, 9. dec. Dobova, Buče, sv. Ilj v Slov. goricah.

Sejmi na Koroškem 6. decembra Velikovec, Strassburg, 7. dec. Labod, 13. dec. Paternijon, 15. dec. Milštat.

Dopisi.

Iz Hajdine. (Poslanec g. dr. J. Vošnjak) nam je v državnem zboru s pomočjo slovenskih in nemških poslancev konservativne stranke priboril večjo veljavo našega milega maternega jezika. Dosegel je namreč, da se mora v prihodnje v slovenske šole slovenščina kot učni jezik in v vse urade slovensščina kot uradni jezik upeljati ali uvesti. To nam je velik nepredek. Žali Bog, da ostane vedno le na papirji, djanski tega napredka nikjer ne zapazimo. Da se slovensščina uredi v naše šole, to skrb prepustimo našim marljivim narodnim prvakom. Največje in najbližje važnosti za nas kmete je druga reč, namreč upeljava materinščine v vse urade, kancelije ali pisarnice na slovenski zemlji. Tudi še druge naredbe bi nam zelo koristile, za koje pa še le se-

daj prošnjo kovajo. Le priznajmo, brez vse napačne sramožljivosti se obtožimo nekake malomarnosti, vsled katere smo deloma sami zakrivali, da nam gosposka ne ustreza po naših željah. Slovensko uradovanje nam je dovoljeno. Tako čitali smo v „Slov. Gospodarji“. Tako je čital tudi naš občinski predstojnik. Ko je tedaj dobil neko nemško pismo od okrajnega glavarstva v Ptuji, ga nemudoma nazaj nesel in rekel, da on tega ne razume ter da mu naj slovenska pisma pošiljajo. A dobil je odgovor: ako nemški ne razumete, tedaj pa odstopite in naj bo drug župan, kateri nemški zastopi. Jasen dokaz, da imamo marsikaj na papirji, česar v djanji pogrešamo. Sicer pa zagotvjljamo, da ne bomo nikdar več popustili svojih narodnih pravic. Slovenec je doma na svoji zemlji, tega nam nikdo več iz spomina ne izbrise. Obo-rožajmo se tedaj s trdno voljo, s ponižnostjo in zraven s stanovitno vstrajnostjo prositi in terjati, kar nam po vsej pravici uže tako gre. Ko je zadnjič državni zbor zboroval, takrat je bilo čitati v „Slov. Gosp.“: ta okraj in zopet drugi okraj vložila sta prošnje za slovensko uradovanje, in zopet drugi je vložil prošnjo za skrčenje Sletnega šolanja na 6letno, itd. To sicer hvalevredno postopanje ima vendar svojo slabo stran. To slabo stran namreč, da samo nekteri prosijo, in drugi ne, kakor bi oni te potrebe imeli in ti ne. Premislimo vendar, da imamo vsi jednake težave in dolžnosti, toraj tudi jednake potrebe. Zakaj bi prosil za jedno reč samo jeden kraj, samo nekteri, zakaj ne vsi? Morebiti smo nekteri uže v nebesih med tem, ko drugi še v vicah zdihujete? Prosimo tedaj zanaprej vsi za vse in vsi ob enem, združimo svoje prošnje, zjedini-mo svoje moči. Sporazumimo se, za kaj in kako hočemo prositi, česar terjati. Ne jedna občina, ne jeden okraj na Slovenskem ne sme manjkati med prošniki. Prosimo in terjajmo vsi naenkrat. „Vsak za vse in vsi za vsakega“, naj bo tukaj naše geslo; pod tem geslom hočemo in moramo zmagati, popolnoma zmagati. Ako bode deželni ali državni zbor pred seboj videl cele kupice prošenj ter bode prebiraje jih se prepričal, da vsi brez izjemka prosimo, tedaj bode moral nam našo voljo pustiti, ker vedeti bo moral, ako česa vsi prosimo, nam je tistega zares silno potreba. Tudi g. dr. Vošnjak in njegovi tovarši bodo pogumnejše postopali uvidevši, da jih vse prebivalstvo s svojimi zahtevami in prošnjami podpira.

Iz Moravec. (Letino) imamo še dovolj dobro. Rž in pšenica ste se obnesli prav dobro. Koruza je zarad suše, ko je kalila, ne ravno povsodi zelo kaj prida. Ajda pa je zaradi velike moče bila redka in mala, rodna pa je bila še srednje. Krompir je bil lep in debel. Le repa, ta je bila debela, ko orehi; malodde debelejša. Na nekkih krajih so jo podorali, ker ni bila vredna, da bi jo zbiral. Črešenj, sliv in hrušek bilo je dosta, jabelk pa srednje. Vina je pa bilo

zelo malo. Nekateri imajo za 20 kopačev gorice, pa so naprešali 142 litrov vina, nekateri še menje. Leto je bilo bolje deževno, z večinom sam dež na dež, da mnogi kmeti nimajo stelje, ne drv za zimo. Sneg se je tudi pokazal 4. novembra, a obstal ni dolgo, ker ga je dež spral. Naposled omenim še potresa dne 9. nov. Zemlja se je zazibala tako, da so ljudje mislili: zdaj se pogreznemo v zemljo. Drevje se je majalo, ko bi ga veter gonil, a bilo je mirno vréme. Na nekkih krajih je strop škripal, opeka je padala s strehe, stena je padala iz zida, kipi so se zibali in padli nekteri s stene. Tla so se gugale. Tudi neki pošum se je slišal. Ljudje so se bali najbolj zidanih hiš.

Iz Središča. (Izredno veliki tepeži) vršijo se nekaj časa pri nas. Posebno hud je bil oni, ki se je v nedeljo 21. nov. t. l. vršil v nekej krčmi na Grabah. Bila je ondi „muzika“ s plesom. Naphalo je se vse polno blapcev in drugega ljudstva, kojega podrobneje ne opisnjemo. O polnoči priderejo po nekem drugem krčmarji baje naščuvani fantje ter začnejo prav po turški razsajati — cele 3 ure. Več ljudij je ranjenih, vse pohištvo so zdrobili, plote podrli, stene z blatom pomazali. Uzrokov tolikim neredom je več: nekaj imamo preveč krčem, nekaj pa gospodarji sami slabe zglede mladeži dajejo, ker službo božjo zanemarjajo in dolgo v noč pijančevajo. Enemu krčmarju so uže pred leti hoteli krčmo zapreti pa si je vedel pomagati ter se bahal, da ga je „koštalo dva hunderterja“. Ravsarji pri gori omenjenem tepežu so žandarji polovili in v naš rovtež na „verhör“ prignali potem pa zopet vse izpustili, da so domov gredoči samega veselja vriskali in peli. — V našem občinskem odboru imamo ne-bodigatreba 26letnega človeka. Letos je ta človek volil nemškega liberalca, znanega „hammeramboss“ kandidata. Pred 14 dnevi so ga pa fantje nekde do krvavega natepli. Tudi je pre-stal precej hudo sodnijsko preiskavo. Radi takšnih zaslug so ga bili nekateri Središčanje poštenjaki hoteli iz odbora odpraviti pa se jim tokrat ni posrečilo. Upamo, da se jim posreči drugo-krat. Središčani so pri zadnji volitvi pokazali, kako so vrlo narodni in v slogi močni. Vsi razven 3 nemčurjev so volili narodno! Zato mislimo in upamo, da ob svojem času tudi za občinski odbor poskrbijo, s kakoršnim se more narodno-slovenski trg Središče tudi ponašati pred vsemi Slovenci!

Od Savinje. (Za brate Hrvate.) Do srca nam je pretekle zime segel glas o hudi lakoti, ki je revne Istrijane trla. Žrtvovali so takrat Vranski rodoljubi iz krščanskega usmiljenja znatno svoto v pomoč stradajočim revam ter z djansko ljubeznijo dokazali: da Slovan ob Savinji brate ima! Brezprimerno bolj pobila nas je v tem času strašna vest o groznem potresu, ki je naše brate Hrvate tako hude zadel in lepi krajevi Zagreb tako tužno porušil! Razpokana zevajo

njih prebivališča in cerkve, na pol porušena stoji njih kraljeva prvostolnica, uničeni v njej krasni umotvori in nepopravljive dragocenosti. Tudi pri tej nesreči pokazali so tukajšnji rodoljubi svojo krščansko ljubezen do nesrečnih sorodnih bratov svojih. Poslali so njim v prvem trenutku po Savinji lesa v pomoč in zložili z g. župnikom svojim priloženo svoto 120 fl. s prošnjo: naj njo slavno uredništvo „Slov. Gosp.“ blagemu županu zagrebačkemu g. Matiji Mrazoviću odposlati blagovoli. Ako je ravno ta svotica le kapljica v morje velikanske nesreče naših bratov — naj njim saj velja za tolažbo in dokaz srčnega našega sočutja njihove nesreče, naj pa bode posebno v spodbudo vsem rodoljubnim Slovencem, da ravno tako storé, da bode iz malega izrastlo veliko, in se iz tužnih razvalin skorej povzdignil kakor „Feniks-ptica“ prerojeni Zagreb v skupno slavo našo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V državnem zboru predložil je novi finančni minister proračun za l. 1881. Potroškovo bo 441,537.000, dohodkov 407,125.000 fl. Zmanjkalo bo 34,412.000 fl. To so zopet hude številke. Finančni minister hoče baje nasvetovati borzni davek in dohodninsko dačo. To res najboljše kaže, na zemljišča ni mogoče več naložiti. Sicer pa, če bo državni voz še dalje vozil po tiru, katerega so mu liberalci nadelali, potem sploh ni mogoče znatnih bremen otresti. Tukaj je treba bitstvenih sprememb v konservativnem smislu, kar je pa zopet mogoče le, ako dobimo čisto konservativno-narodno ministerstvo. — V Ljubljani imeli so slovenski in nemški mojstri in delavci shod, pri katerem je se pokazalo, da se zlasti delavcev poprijemajo socijalistični nauki. Zahtevali so pa, naj se jetnikom odkaže drugo delo, kakor ga sedaj imajo in s katerim le zaslužek jemljejo poštenim rokodelcem, naj se odpravi indirektni davek na moko, meso, petrolej, kavo in sladkor (užitnina), naj se uvedejo postave zoper oderuštvo. Naposled so ugovarjali zoper ščevanje narodov na nemško-liberalnih „parteitagih“. Delavci zahtevali so tudi občeno volilno pravico pa vladni komisar jim je to zabranil, ker mu takšne točke prej niso bili naglasili. Iz tega se vidi, da so tudi naši delavci začeli zabajati med politikarje, to pa liberalcem v prav neljubem smislu; kajti delavec Kahler iz Gradea je nemško-liberalne gospode ustavake očitno imenoval: sleparje. — V ogerskem državnem zboru v Budimpešti je prekmurski poslanec g. Emerik Vešter zahteval reguliranje Mure; minister mu je nekaj storiti obljubil. Drugi poslanci tirjajo reguliranje Dunava in Tise, novo vseučilišče v Szegedinu itd. Ko bi le denarja za vse dosta bilo! V Gališkem dviga se upor zoper Jude; Rusinci pa se branijo zoper Poljake, kateri jih res neusmiljeno tlačijo. Zagrebu potresi uže

prizanašajo in prebivalci urno popravljajo hiše; poduk v pripravnišči, na realki in vseučilišči bodo kmalu nadaljevali; delavcev je iz vseh vetrov pribrumelo toliko, da jih je uže preveč. Mnogo Zagrebčanov je se pa drugam preselilo.

Vnanje države. V soboto 27. nov. t. l. je vendar enkrat turški Derviš-paša mesto Ulcinj izročil Črnogorcem. Poprej je imel z Albanci krvavo prasko, pri kateri je 100 mož bilo ranjenih in usmrtenih. Kmalu potem so došli Črnogorci pod vodstvom Božo Petroviča, zaseli Ulcinj in vso pokrajino med Skadarskim jezerom in Jadranskim morjem do reke Bojane. Sedaj ima ova slovenska državnica prosto pot do morja. Za Črnogorci pridejo Grki na vrsto, ki skupljajo 80.000 mož, da zasedejo prisojeni jim Epir in Tesalijo. Angleži bodo jih gotovo podpirali. — Italijanska ladija trčila je blizu Spezzije na francosko in to razbila, da je od 300 ljudij samo 50 bilo smrti otetih. — Papež Leon XIII. so kot svojega poslanika na Dunaj napotili preč. g. Vantunellija. Francoski državniki vendar mislijo na boj, ker so na tibem v Avstriji nakupili čez 100 starih železniških lokomotivov ali hlaponov. — Angleški ministri pošiljajo v Irlandijo vedno več vojske, ker tamošnji grajščaki nimajo več življenja in imetja slobodnega; zaporedom jih razkačeni Irci pobijajo. — Bismark je ukazal Jude popisati v izhodnej Prusiji, kder najhujše ljudi nadlegujejo. — V Severnej Ameriki pritisnil je tolik mraz, da je 500 ladjij na jezerih v ledu obtičalo, naloženih z 10 milijoni centov zrnja, ki je bilo v Evropo namenjeno. — Gora Vezuv na Laškem bljuje lavo iz sebe; pravijo, da je ta oddušek kriv, zakaj se je zemlja pod Zagrebom pomirila.

Za poduk in kratek čas.

Anton Magdič

doktor vsega zdravilstva, bivši zdravnik v Ormoži.

VIII. Težave, ktere je pretrpela naša država l. 1848., bile so tako ogromne, da so največji domoljubi skoraj obupali, zmešnjave tolike, da najpametnejši premnogokrat niso znali pravega sveta. Najnekoliko v nekterih potezah stvar načrtam. Največji kričači med Nemci v Avstriji silili so v veliko Nemčijo in ves blagor iz Frankfurta pričakovali. Lahki so se vzdignili in oče Radecki je moral prvi hip s svojim vojaštvom v trdnjavah Veroni, Mantovi iskati zavetja, dokler ni prišlo iz drugih dežel dovolj vojakov. Magjari so delali svoj veliki „magjar orszag“, in hteli siloma vse druge narode na Ogerskem: Slovake, Romune, Srbe, Nemce in celo Hrvate pomagjariti. Terjali so celo: naj se vsi ogerski regimenti na Laškem bivajoči vrnejo domov. Ognjišče vsem zmešnjavam pa je bil Dunaj sam, glavno mesto celega cesarstva. Tam so se počasi zbrali puntarji iz različ-